

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.8.15>

УДК 314.15

З. О. Грицишена,

асистент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування, аспірант 3-го року навчання, Державний університет «Житомирська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0570-5299>

ВИКЛИКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Z. Hrytsyshena,

Assistant of the Department of National Security, Public Management and Administration, 3rd year PhD student, State University "Zhytomyr Polytechnic"

CHALLENGES FOR STATE MIGRATION POLICY IN CONDITIONS OF MILITARY AGGRESSION

В статті досліджено інституційну спроможності державних органів, що дозволить оцінити їхню готовність до роботи в кризових умовах та здатність ефективно управляти збільшеними міграційними потоками. Проведено дослідження інтеграційних процесів, що є важливим для оцінки ефективності програм адаптації різних категорій мігрантів, особливо внутрішньо переміщених осіб та біженців, що повертаються. Досліджено безпекові аспекти міграційної політики, які вимагають

ретьельного вивчення для розробки механізмів, які дозволять забезпечити національну безпеку, не порушуючи при цьому прав мігрантів. Розглянуто міжнародне співробітництво у сфері управління міграцією, що є одним важливих напрямів досліджень, що включає аналіз взаємодії з міжнародними організаціями та іншими державами. Це співробітництво також передбачає обмін досвідом та найкращими практиками у сфері інтеграції мігрантів та запобігання нелегальній міграції. Крім того, важливим аспектом досліджень є аналіз впливу глобальних процесів, таких як зміна клімату та економічні кризи, на міграційні потоки та розробка відповідних стратегій реагування.

The article examines the institutional favorability of state bodies, which allows us to assess their readiness to work in crisis conditions and the ability to effectively manage increased migration flows. A study of integration processes was conducted, which is important for evaluating the effectiveness of adaptation programs for various categories of migrants, especially internally displaced persons and returning refugees. The security aspects of the migration policy, which require careful study in order to develop mechanisms that will ensure national security without violating the rights of migrants, have been studied. This research encompasses the development of risk assessment models for identifying potential security threats while maintaining ethical screening processes, as well as the implementation of advanced technologies for border control that respect privacy rights.

International cooperation in the field of migration management is considered, which is one of the important areas of research, which includes the analysis of interaction with international organizations and other states. This cooperation extends to the harmonization of migration policies among countries, the establishment of joint rapid response teams for managing migration crises, and the creation of international frameworks for the fair distribution of responsibilities in handling large-scale migration flows.

This cooperation also provides for the exchange of experience and best practices in the field of migrant integration and prevention of illegal migration. This includes developing joint training programs for border guards and migration services, creating unified databases for sharing information on migration flows, and coordinating efforts to combat human trafficking and illegal smuggling of migrants.

In addition, an important aspect of research is the analysis of the impact of global processes, such as climate change and economic crises, on migration flows and the development of appropriate response strategies. In this context, methods for forecasting migration trends based on the analysis of global factors are being researched, mechanisms for early warning about potential migration crises are being developed, and possibilities for creating international funds to support countries facing mass influx of migrants due to global changes are being explored.

Ключові слова: міграційна політика, реінтеграція, демографічні зміни, військова агресія, міжнародне співробітництво.

Keywords: migration policy, reintegration, demographic changes, military aggression, international cooperation.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою, в якій життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканність та безпека людини визнаються найвищими соціальними цінностями. Права і свободи людини є фундаментом для діяльності держави, яка несе відповідальність перед громадянами за свої дії. Утвердження та захист прав і свобод людини є головним обов'язком української держави.

З 24 лютого 2022 року, коли розпочалася повномасштабна військова агресія російської федерації проти України, в країні спостерігаються руйнівні наслідки, включаючи масштабні переміщення населення та численні жертви серед цивільних осіб. Ця агресія стала найбільшим викликом для забезпечення

прав людини в Україні з часів здобуття незалежності. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, станом на 21 листопада 2023 року понад 6 мільйонів українців були змушені виїхати з країни через російську агресію. Ця хвиля біженців до сусідніх держав стала найбільшою міграційною кризою в Європі від часів Другої світової війни. Крім того, за оцінками ООН, близько 2,9 мільйона українських громадян були насильно депортовані до російської федерації та республіки білорусь, звідки їм заборонено виїжджати. Значна кількість цивільних осіб, які опинилися на окупованих росією територіях України, стикаються з систематичними порушеннями їхніх прав та свобод. Водночас Україна продовжує здійснювати обміни цивільних осіб, утримуваних у місцях позбавлення волі на підконтрольних росії територіях, на російських військовополонених.

У цих надзвичайно складних умовах українська держава докладаеть всіх зусиль для захисту прав і свобод своїх громадян як на підконтрольній, так і на тимчасово окупованих територіях. Забезпечення гідного життя, безпеки та поваги до людської гідності для кожного українця залишається безкомпромісним пріоритетом в умовах протистояння російській агресії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теорії та практики міграції, удосконаленню організаційних, економічних і правових механізмів її регулювання значний внесок зробили провідні вітчизняні науковці: О. Власюк, В. Геєць, С. Злупко, А. Кравченко, Е. Лібанова, Ю. Макогон, О. Малиновська, Н. Марченко, А. Мокій, С. Пирожков, С. Писаренко, О. Позняк, М. Романюк, А. Румянцева, Є. Савельєв, Л. Симів, А. Філіпенко. Серед закордонних дослідників варто відзначити праці G. Becker, J.R. Betts, P. Carneiro, L. Dearden, A. Vignoles, M. Lofstrom, H. Duleep, M. Regets, J.L. Simon, B. Geist. Проте актуальною залишається потреба у різнобічних дослідженнях теорій міграції, їх ґрунтовному осмисленні з метою здійснення наукових передбачень розвитку цього феномену в майбутньому.

Так, українські вчені О. Власюк, В. Геєць, Е. Лібанова, О. Малиновська, С. Пирожков, С. Писаренко, М. Романюк, А. Філіпенко зробили вагомий внесок у розробку теоретичних засад міграційних процесів та їх регулювання в Україні.

Праці С. Злупко, А. Кравченко, Ю. Макогона, Н. Марченко, А. Мокія, О. Позняка, А. Румянцевої, Є. Савельєва, Л. Симіва присвячені дослідженню економічних, організаційних та правових аспектів міграції.

Серед закордонних фахівців, G. Becker, P. Carneiro, L. Dearden, A. Vignoles досліджували економічні теорії міграції, зокрема вплив людського капіталу. J.R. Betts, M. Lofstrom, H. Duleep, M. Regets, J.L. Simon, B. Geist зробили внесок у вивчення міграційної політики та регулювання міграційних потоків. Незважаючи на ґрунтовні напрацювання, мінливий характер міграційних процесів в умовах глобалізації, нових викликів, таких як військові конфлікти, зміна клімату тощо, вимагає подальших комплексних досліджень для належного розуміння та прогнозування розвитку міграційних процесів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є всебічний аналіз трансформації міграційних процесів в Україні внаслідок російської агресії, визначення ключових проблем та шляхів їх вирішення на основі збалансованої державної міграційної політики в умовах воєнного часу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання вдосконалення міграційної політики набуло надзвичайної актуальності для України на сучасному етапі. Міграційна політика є однією з ключових складових державної політики, яка має величезний вплив на економічний, політичний, соціальний та культурний розвиток суспільства. Вона є необхідною як для мінімізації ризиків, пов'язаних з міграційними процесами, так і для максимального використання значного позитивного потенціалу міграції в інтересах національного розвитку. Враховуючи масштабні виклики, спричинені військовою агресією російської федерації проти України, питання вдосконалення державного регулювання міграційних процесів набуває особливої гостроти та пріоритетності. Мільйони українців були вимушені покинути свої домівки та стати внутрішньо переміщеними особами або шукати притулку за кордоном. Ця безпрецедентна ситуація вимагає комплексного підходу до регулювання міграційних потоків, забезпечення прав і гідності переміщених осіб, а також створення умов для їх майбутньої реінтеграції.

Широкомасштабна військова агресія російської федерації проти України, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, спричинила одну з найбільших гуманітарних криз у світі з часів Другої світової війни. Згідно з даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, станом на травень 2023 року близько 8 мільйонів українців стали внутрішньо переміщеними особами в межах країни, а понад 7,9 мільйона виїхали за кордон у пошуках безпеки [2]. Ця безпрецедентна ситуація ставить величезні виклики перед міграційною політикою України та країн, які приймають українських біженців.

Структура та складові державної міграційної політики України є багатогранними і включають різноманітні законодавчі акти, інституції влади, міжнародні документи та угоди, програми й проекти, моніторинг ситуації, співпрацю з іншими державами та міжнародними організаціями. Форми реалізації міграційної політики також є різноманітними, серед яких ключову роль відіграє юридична складова - законотворча діяльність з прийняття законів та нормативно-правових актів, що регулюють міграційні процеси та статус різних категорій мігрантів в Україні. Справді, до початку війни Україна виступала переважно як країна-донор міграційних потоків, і досвід прийому великої кількості біженців та внутрішньо переміщених осіб був для неї відносно новим. Проте сьогодні пріоритетом міграційної політики стало забезпечення прав і належних умов життя для мільйонів українців, які вимушено покинули свої домівки через російську агресію.

Державне регулювання міграційних процесів вимагає цілеспрямованих дій для спрямування міграційних потоків через комплекс заходів, які сприяють оптимальному соціально-економічному та демографічному розвитку країни. З ростом обсягів міграції її вплив на соціальний, економічний, політичний та культурний розвиток світової спільноти стає все більш відчутним.

Особливої уваги в умовах військового конфлікту вимагає протидія негативним явищам, пов'язаним з вимушеними переміщеннями населення. Зокрема, міграційна політика має зосередитися на посиленні заходів боротьби з нелегальною міграцією та торгівлею людьми. Ці аспекти стають критичними компонентами загальної стратегії управління міграцією в кризових умовах.

По суті, формування сучасної міграційної політики держави відбувається в нових умовах, основними рисами яких є вжиття комплексних заходів із забезпечення збалансованого регулювання міграційних потоків з урахуванням інтересів національного розвитку та потреб ринку праці; створення сприятливих умов для інтеграції іммігрантів та їх залучення до соціально-економічного життя суспільства, захисту прав та інтересів власних громадян, які перебувають за кордоном на тимчасовому або постійному проживанні, налагодження ефективної міжнародної співпраці у сфері міграції, обміну інформацією та передовим досвідом з іншими країнами; боротьби з нелегальною міграцією, торгівлею людьми та іншими негативними наслідками неконтрольованих міграційних процесів; розробки комплексних програм реінтеграції та адаптації репатріантів після їх повернення на батьківщину.

Особливої уваги потребують внутрішньо переміщені особи (ВПО). Потрібно розуміти, що таке масивне переміщення робочої сили може мати різноманітні економічні наслідки – як позитивні, так і негативні. Проблема в тому, що в Україні ніхто раніше не займався дослідженням масової трудової міграції, а ВПО до того ж потребують відмінного підходу. Потрібно враховувати, що, на відміну від ситуації трудової міграції, приймаючий регіон не зможе зекономити кошти за рахунок витрат на освіту, соціальні виплати тощо. У випадку невдалої державної програми працевлаштування, затяжного економічного спаду, кризи та довгострокового безробіття внутрішньо переміщені особи не стануть своєрідним амортизатором і не покинуть місця проживання. Треба проаналізувати, як не допустити зниження заробітної плати при зростанні пропозиції, щоб уникнути посилення ворожості до ВПО з боку місцевого населення, та розробити методики оцінки потреб в робочій силі в різних регіонах України. В Україні існує ряд законодавчих актів, які гарантують дотримання усіх норм щодо ВПО, а саме: Конституція України, Закон України «Про боротьбу з тероризмом», Кодекс цивільного захисту України, Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти»,

Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам», «Про облік внутрішньо переміщених осіб», «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам», «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам», «Про затвердження Порядку надання та визначення розміру грошової допомоги постраждалим від надзвичайних ситуацій та розміру грошової компенсації постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації», «Деякі питання соціального і правового захисту осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення», «Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України».

У контексті цього важливим є забезпечення моніторингу вимушеної міграції, вивчення найбільш гострих потреб українських громадян, їх інтересів та намірів, і в подальшому розробки ефективних програм та механізмів заохочення їх до повернення.

Кожна категорія мігрантів має свої особливі проблеми та виклики, які необхідно вирішувати як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Масштабні міграційні процеси, спричинені війною, завдають величезної шкоди економіці України, відновлення якої потребує значних трудових ресурсів. Водночас понад 75% українців, які нині перебувають за кордоном, є висококваліфікованими фахівцями з вищою освітою, відплив яких лише погіршує ситуацію. Масові хвилі міграції українців стали дестабілізуючим фактором для внутрішньої політики Європейського Союзу та його політики у сфері міграції в декількох аспектах. Держави-члени ЄС виявилися неготовими до масштабної міграційної кризи і відчули негативний вплив цього процесу на

такі ключові системи реагування, як житло, освіта та охорона здоров'я. Внаслідок неконтрольованого потоку біженців європейські країни змушені переорієнтувати фінансові та програмні ресурси на тимчасове утримання мігрантів, що може призвести до скорочення соціальних гарантій для місцевого населення через дефіцит бюджетних коштів.

Наразі міграційна політика України відбувається на основі стратегій національної безпеки України та стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року.

Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, визначає ряд глобальних викликів, спричинених сучасними процесами глобалізації.

Документ акцентує увагу на тому, що глобалізаційні процеси створили сприятливі умови для поширення різноманітних транснаціональних загроз. Серед них виділяються: активізація міжнародного тероризму, зростання міжнародної злочинності, в тому числі в кіберпросторі, посилення торгівлі наркотиками та торгівлі людьми, поширення релігійного та ідеологічного фундаменталізму й екстремізму, зовнішнє підживлення сепаратистських рухів та інші. Ці фактори розглядаються як ключові виклики національній безпеці в контексті глобалізованого світу, що вимагають комплексного підходу та міжнародної співпраці для їх ефективного подолання [7].

Також у вказаній Стратегії зазначено, що дедалі загрозливішою стає демографічна ситуація. Скорочення народжуваності, високий рівень смертності, зокрема дитячої, проблеми репродуктивного здоров'я населення, системні проблеми у сфері охорони здоров'я, еміграція, насамперед фахівців і молоді, підбивають національну стійкість, людський, економічний і воєнний потенціал, загрожують майбутньому України.

В діючу стратегію міграційної політики були внесені зміни, основний зміст яких процитуємо. доповнити розділ абзацами такого змісту:

«Широкомасштабна військова агресія, розпочата 24 лютого 2022 р. Російською Федерацією проти України, спричинила масовий виїзд населення за межі країни. Мільйони українців перетнули державний кордон із сусідніми

країнами, велика кількість українців стали внутрішньо переміщеними особами. За дослідженнями, проведеними Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців, в Україні на даний час відбувається найбільша і найшвидша криза вимушеного переміщення із часів Другої світової війни. За рік широкомасштабної військової агресії, розпочатої 24 лютого 2022 р. Російською Федерацією проти України, мільйони громадян України отримали тимчасовий притулок у державах - членах Європейського Союзу. Значну кількість громадян України, які потрапили під окупацію, примусово вивезено до Російської Федерації, де постійно порушуються їх права, а ряд цивільних осіб Україна визволяє з місць позбавлення волі, підконтрольних Російській Федерації, шляхом обміну на російських військовополонених. З різних причин не всі внутрішньо переміщені особи стають на облік після зміни свого місця проживання, що значно ускладнює збір інформації щодо їх кількості.

Для ведення обліку внутрішньо переміщених осіб в Україні діє Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб, відповідальним за забезпечення формування та ведення якої є Мінсоцполітики. Офіційні дані Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб на кінець 2022 року містили інформацію про більш як 4,8 млн. осіб, що є більше, ніж чисельність населення багатьох країн Європи, зокрема таких, як Республіка Албанія, Боснія і Герцеговина, Республіка Хорватія. На даний час провести точну оцінку людських втрат, спричинених військовими діями, неможливо, однак очевидно, що зазначені втрати можуть призвести до масштабної демографічної кризи» [6].

Окрім цього Стратегія передбачає гармонізацію української міграційної політики з європейською. Євроінтеграційна політика України забезпечує орієнтацію на концепції та закони ЄС. Ратифікуючи міжнародні конвенції, країни, які регламентують процес трудової міграції, визнають пріоритет норм міжнародного права над національним законодавством, яке має важливе значення як для самої країни з погляду її інтеграції у світове співтовариство, так і для мігрантів, права яких за кордоном істотно розширюються. Підхід країн Європи до міграційної політики об'єднує політику у сфері міграції, притулку,

інтеграції, управління кордонами, боротьби з нелегальною міграцією та заохочення імміграції необхідних європейському ринку праці фахівців. Міграційна політика Європейського Союзу вибудовується в рамках дотримання прав людини на право вільного пересування, що підтверджується в багатьох європейських угодах.

В сучасних реаліях міграційна політика в європейських країнах є важливим чинником забезпечення національної безпеки держав Європейського Союзу. Адже саме від виваженої міграційної політики залежить політична, економічна та соціальна стабільність у суспільстві і саме на основі соціально-економічних показників розвитку країни можна оцінювати силу чи слабкість окремої держави як європейської спільноти зокрема, так і світу загалом. У зв'язку із активізацією міграційних процесів та напливом біженців у Європу загострюються проблеми, пов'язані із подальшим соціально-економічним розвитком держав та стабільністю їх політичних систем.

Останнім часом міграційна політика ЄС зазнала значних трансформацій. Ключовим елементом цих змін стало ухвалення нової всеосяжної реформи. Ця реформа спрямована на вдосконалення механізмів прийому та розподілу осіб, які шукають притулку, з метою підвищення ефективності управління міграційними потоками в межах Європейського Союзу [3].

Нова реформа передбачає запровадження механізмів "обов'язкової солідарності", згідно з яким країни-члени ЄС мають приймати певну кількість шукачів притулку або надавати фінансову підтримку країнам, які приймають більше мігрантів. Реформа передбачає швидший розгляд заяв про надання притулку, особливо для осіб із країн з низьким відсотком схвалення. Планується розширення повноважень агентства Frontex для ефективнішого управління зовнішніми кордонами ЄС. Реформа розглядає нові заходи спрямовані на запобігання нелегальному в'їзду та полегшення процесу повернення осіб, яким відмовлено у притулку. Більше уваги приділяється інтеграції мігрантів у суспільства країн ЄС, включаючи мовні курси та програми професійного навчання. ЄС прагне посилити партнерство з країнами, звідки прибуває більшість мігрантів, для вирішення корінних причин міграції. Впровадження

нових технологій для покращення обміну даними між країнами ЄС щодо міграційних потоків. Створення легальних шляхів для біженців, щоб зменшити ризики нелегальних і небезпечних маршрутів [5].

Міграційна політика Європейського Союзу являє собою комплексний і багатовимірний механізм, розроблений для регулювання міграційних процесів, забезпечення прав людини та підтримки мігрантів у скрутному становищі. Ця система охоплює широкий спектр заходів - від прикордонного контролю до інтеграційних програм.

Хоча критика міграційної політики ЄС часто має підстави, необхідно враховувати масштаб і складність завдань, з якими стикається Союз, особливо під час гострих міграційних криз.

4 березня 2022 року Рада ЄС ухвалила Резолюцію, яка визнала необхідність надання тимчасового захисту особам, що постраждали від російської військової агресії в Україні. Цим рішенням було введено в дію Директиву про тимчасовий захист у випадках масового притоку переміщених осіб. Ця Директива встановлює мінімальні стандарти захисту та передбачає механізми для справедливого розподілу відповідальності між країнами-членами ЄС щодо прийому та підтримки таких осіб.

Згідно з положеннями Директиви, особи, які отримали тимчасовий захист, мають право на: працевлаштування в країні перебування, доступ до освітніх можливостей, участь у програмах професійної перепідготовки, користування системою соціального захисту.

Важливо підкреслити, що ці права надаються переміщеним особам нарівні з громадянами приймаючої країни та Європейського Союзу в цілому. Таким чином, Директива забезпечує комплексний підхід до інтеграції та підтримки осіб, які шукають захисту в країнах ЄС.

Згідно з Директивою, країни-члени ЄС зобов'язані забезпечити переміщених осіб: доступом до належного житла або фінансовою підтримкою для його отримання, необхідною фінансовою допомогою, медичним обслуговуванням, щонайменше екстреною та невідкладною допомогою. Особлива увага приділяється людям з особливими потребами, для яких

передбачено додаткову підтримку. Щодо неповнолітніх до 18 років, країни-учасниці мають гарантувати їм можливість інтеграції в державну систему освіти нарівні з місцевими громадянами.

Важливо зауважити, що не всі українці за кордоном користуються цими правами тимчасового захисту. Деякі можуть перебувати в країнах ЄС на загальних підставах, наприклад як туристи. У таких випадках на них не поширюються спеціальні умови, передбачені Директивою про тимчасовий захист, і їхній статус регулюється звичайними правилами перебування іноземців у відповідній країні ЄС.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Російська військова агресія проти України призвела до безпрецедентної гуманітарної кризи, яка потребує швидкого та комплексного реагування. Ефективне вирішення цієї ситуації можливе лише за умови злагодженої взаємодії між українською владою, міжнародною спільнотою та країнами, що приймають українських біженців.

Крім того, важливо розробити довгострокову стратегію, яка передбачатиме: Підготовку до майбутньої реінтеграції українців, які повернуться на батьківщину, Створення економічних стимулів для повернення, включаючи програми працевлаштування та підтримки підприємництва, Відновлення інфраструктури та житла в постраждалих регіонах України.

Особливу увагу слід приділити збереженню культурної ідентичності українців за кордоном, підтримці українських шкіл, культурних центрів та громадських організацій в діаспорі. Важливо також враховувати потреби різних категорій переміщених осіб – сімей з дітьми, людей похилого віку, осіб з інвалідністю – і розробляти цільові програми підтримки для кожної з цих груп.

Лише комплексний підхід, що враховує як нагальні потреби, так і довгострокові перспективи, зможе забезпечити ефективний захист прав українських громадян за кордоном та створити сприятливі умови для їх майбутнього повернення та реінтеграції в Україну після закінчення війни.

Література

1. Біль М.М. Управління міграційними процесами в контексті їх впливу на інтелектуально-трудоий потенціал України. Сталий розвиток економіки. 2010.
2. Інтерв'ю з українцями, які виїхали з країни за даними УВКБ ООН, URL: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMWU3NjkzYmEtNDYzMC00M2EyLTkwMjctMGIwZTA0MTQwMjU5IiwidCI6ImU1YzZM3OTgxLTY2NjQtNDEzNC04YT BjlTY1NDNkMmFmODBiZSIsImMiOjh9&pageName=ReportSectionb9333061a0a2e93930ea> (дата звернення: 10 березня 2024).
3. Ліборейро Х. Країни Європейського Союзу досягли важливої угоди щодо оновлення політики блоку щодо міграції та надання притулку. Euronews. 2023. <https://www.euronews.com/my-europe/2023/06/08/eu-countries-strike-majordeal-on-migration-rules-delivering-the-first-breakthrough-in-yea/>
4. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалі: монографія. – Київ: НІСД, 2018. 472 с
5. Сааков В., Рофе Ж. Країни ЄС погодили реформу системи надання притулку. DW. 2023. URL: <https://www.dw.com/uk/kraini-es-pogodili-reformusistemi-nadanna-pritulku/a-65864892>
6. Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80#Text>
7. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

References

1. Bil, M.M. (2010), "Management of migration processes in the context of their influence on the intellectual and labor potential of Ukraine", *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 1, pp. 49-54.
2. UNHCR (2022), "Interviews with Ukrainians who left the country according to UNHCR", <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMWU3NjkzYmEtNDYzMC00M2EyLTkwMjctMGIwZTA0MTQwMjU5IiwidCI6ImU1YzZM3OTgxLTY2NjQtNDEzNC04YT BjlTY1NDNkMmFmODBiZSIsImMiOjh9&pageName=ReportSectionb9333061a0a2e93930ea>

BjLTY1NDNkMmFmODBiZSIsImMiOjh9&pageName=ReportSectionb9333061a0a2e93930ea (Accessed: 10.03.2024).

3. Liboreiro, Kh. (2023), “European Union countries have reached a landmark agreement to update the bloc's migration and asylum policies”, *Euronews*. available at: <https://www.euronews.com/my-europe/2023/06/08/eu-countries-strike-majordeal-on-migration-rules-delivering-the-first-breakthrough-in-yea> (Accessed: 28.03.2024).

4. Malynovska, O.A. (2018), *Mihratsijna polityka: hlobal'nyj kontekst ta ukrains'ki reali* [Migration policy: global context and Ukrainian realities], *NISD*, Kyiv, Ukraine.

5. Saakov, V. and Rofe, Zh. (2023) “EU countries agreed on the reform of the asylum system”, *DW*, available at: <https://www.dw.com/uk/kraini-es-pogodili-reformusistemi-nadanna-pritulku/a-65864892> (Accessed: 10.05.2024).

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017), “Strategies of the state migration policy of Ukraine for the period until 2025”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80#Text> (Accessed: 10.05.2024).

7 President of Ukraine (2020), Decree “On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 14, 2020 “On the National Security Strategy of Ukraine”, available at: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (Accessed: 10.05.2024).

Стаття надійшла до редакції 05.08.2024 р.